

A Szegedi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Bhar.II.314/2024. számú ügyben Szegeden, 2024. június 13. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a 6. sorszámu

í t é l e t:

A garázdaság vétsége miatt vádlott1 ellen indult büntetőügyben a Szegedi Törvényszék 2024. január 22. napján kihirdetett 3.Bf.347/2023/8. számú ítéletét *megváltoztatja* az alábbiak szerint:

vádlott1 vádlott

bűnös

garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés].

Ezért a bíróság a vádlottat *megrovásban* részesíti.

Kötelezi a vádlottat, hogy fizesse meg az eljárás során felmerült 44.307,- (negyvennégyezer-háromszázhet) forint büntügyi költséget a Szegedi Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívása szerint.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az első fokon eljáró Szegedi Járásbíróság a 2022. szeptember 26. napján kihirdetett 7.B.218/2022/6. számú ítéletével vádlott1 vádlottat bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés] és ezért 1 év próbaidőre próbára bocsátotta. Kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült 44.307,- forint büntügyi költség megfizetésére.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen a vádlott és a védője jelentettek be fellebbezést, elsődlegesen bizonyítottság hiánya okából, másodlagosan büntethetőséget kizáró okból történő felmentés érdekében.

[3] A másodfokon eljáró Szegedi Törvényszék a 2024. január 22. napján meghozott 3.Bf.347/2023/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és vádlott1 vádlottat az ellene garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült 44.307,- forint büntügyi költséget az állam viseli.

[4] A másodfokú ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést vádlott1 vádlott terhére, a bűnösségének garázdaság vétségében történő megállapítása és vele szemben próbára bocsátás alkalmazása érdekében.

[5] A Csongrád-Csanád Vármegyei Főügyészség fellebbezésének indokolása szerint a másodfokú bíróság anyagi jogszabályt sértett, amikor a vádlott vonatkozásában a jogos védelmi helyzet fennállását megállapította, mivel annak kérdése csak akkor merülhet fel, ha az a megindult, folyamatban lévő jogtalan támadás elhárítására irányul. tanúl azon

magatartása viszont, hogy hátulról, a hóna alá nyúlva, a vádlott távozását igyekezett előmozdítani, a távozásra való felszólítást nyomatékosította, és nem valósított meg olyan fenyegető magatartást, ami a vádlott részére jogos védelmi helyzetet keletkeztetett volna. Miután a vádlottat nem érte jogtalan támadás, ezért a jogos védelmi helyzet hiányában az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségére helyesen következtetett, míg a másodfokú bíróság felmentő ítélete anyagi jogszabályt sértett. Mindezekre figyelemmel a vádhatóság indítványozta a vádlott bűnösségének a Btk. 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság vétségében való megállapítását és vele szemben próbára bocsátás alkalmazását.

[6] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.59/2024/8. számú átiratában a bejelentett ügyészségi fellebbezést annak indokolásával egyezően fenntartotta. Kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet [18] bekezdésében tett megállapítást – miszerint a vádlott közösségellenes, erőszakos magatartása alkalmas volt arra, hogy az másokban, különösen a vendéglátó helyiségben tartózkodókban megbotránkozást, riadalmat keltsen, mivel viselkedése miatt több vendég is távozott – a másodfokú bíróság tévesen mellőzte a tényállásból. A fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a vádlott nem volt jogos védelmi helyzetben, így a másodfokú bíróság által megállapítottan is törvényi tényállást megvalósító cselekménye a megalapozott történeti tényállás része, amit az ügyiratok alátámasztanak. Erre figyelemmel indítványozta, hogy az ítéltábla a másodfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát küszöbölje ki és a tényállást az elsőfokú ítélet tényállásának [18] bekezdésével egészítse ki a Büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 619. § (3) bekezdés a) pontja alapján.

[7] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség részletesen kifejtett álláspontja szerint a másodfokú bíróság téves jogi álláspontjára visszavezethetően mentette fel a vádlottat – szintén tévesen a korábban hatályban volt Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (régi Be.) 331. § (1) bekezdésére hivatkozva, helyesen a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja alapján – büntethetőséget kizáró ok megállapítása miatt. tanúl azon cselekménye ugyanis, hogy a női alkalmazottak kérésére a női vendégeket inzultáló vádlott ellen lépett fel, nem tekinthető jogtalan támadásnak, mert a vádlott volt az, aki ekkor már a jogtalanság talaján állt, mivel a szék eldobását megelőzően a garázdaság szabálysértését megvalósította. Ezért a vele szemben fellépő tanúlnal szemben jogos védelemre már nem hivatkozhatott, figyelemmel arra, hogy tanúl cselekvősége volt a reakció a vádlott jogtalan magatartására. Ezen túlmenően utalt arra is a fellebbviteli főügyészség, hogy téves volt a másodfokú bíróság álláspontja a tekintetben, hogy a vádlott azon cselekvőségét, hogy a széket eldobta, elhárító magatartásnak tekintette. Így helytelen jogi következtetést vont a másodfokú bíróság és tévedett, amikor a vádlottat az ellene emelt vád alól – büntethetőséget kizáró ok megállapítása miatt – felmentette.

[8] Összességében indítványozta, hogy az ítéltábla a Szegedi Törvényszék ítéletét változtassa meg akként, hogy vádlottl vádlott bűnösségét állapítsa meg garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés], és ezért vele szemben próbára bocsátást alkalmazzon és kötelezze a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

[9] vádlottl védője a harmadfokú eljárás során előterjesztett észrevételeiben kifejtette, hogy az ügyészség tévesen értelmezi a jogtalanság talaján álló terheltet a jogos védelem lehetőségétől megfosztó, bírói gyakorlat által kimunkált követelményeket. Az ítélezési gyakorlat szerint ugyanis ezen körülmény olyan esetben állapítható meg, ha térben és időben szoros összefüggésben több személy egymással szemben tanúsít büntetendő magatartást. Hangsúlyozta, hogy a vádlott tanúl fellépésének időpontjában egy széken ült akként, hogy a székbe két kézzel kapaszkodott és a vendéglátóhelyet többszöri felszólítás ellenére azért nem hagyta el, mivel a kiérkező rendőrök bevonásával kívánta rendezni a vitát. Teljes passzivitást tanúsított, amely semmiképp nem feleltethető meg a bírói gyakorlat által

megfogalmazott, támadó helyzet kiprovokálására irányuló eljárásnak. Hangsúlyozta, hogy tanúl cselekménye a büntető törvénykönyv különös részébe ütköző bűncselekményt valósított meg, azaz a támadás jogtalan volt. Mindezekre figyelemmel indítványozta, hogy az ügyészi fellebbezéssel szemben az ítéletábra a másodfokú ítéletet hagyja helyben.

[10] A fellebbviteli főügyészség képviselője az átiratában, míg a védő az észrevételeiben foglaltakat a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen mindenben fenntartotta.

[11] vádlott1 vádlott az utolsó szó jogán csatlakozott a védője által előadottakhoz és hangsúlyozta, hogy nem követett el bűncselekményt.

[12] Az ügyészség fellebbezése alapos.

[13] A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén [Be. 615. § (1) bekezdés]. Ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az első fokon elítélt vádlottat felmentette [Be. 615. § (2) bekezdés b) pont 1. fordulat]. A fellebbezés sérelmezheti az ellentétes döntést [Be. 615. § (3) bekezdés a) pont]. A másodfokú bíróság ügydöntő határozata ellen fellebbezésre jogosult a vádlott, az ügyészség és a védő [Be. 616. § a), b) és c) pontok].

[14] Miután az elsőfokú bíróság bűnösséget megállapító, míg a másodfokú bíróság felmentő döntést hozott, ezért azok kétségtelenül ellentétes döntések, továbbá az ügyészi fellebbezés joghatályos, így a harmadfokú felülbírálat lehetősége megnyílt.

[15] A Be. 618. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság

a) a másodfokú bíróság ítéletének

aa) a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését,

ab) azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és

b) az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálja felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[16] E felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és másodfokú bíróság hatályon kívül helyezési okot képező eljárási szabálysértés nélkül folytatta le az eljárást.

[17] Ugyanakkor relatív eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor felolvasással az eljárás anyagává tette és bizonyítékként értékelte az elsőfokú ítélet [37]-[39] bekezdés első mondatáig részletezett büntető feljelentés tartalmát.

[18] A Be. 361. § (1) bekezdése szerint az ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja az intézkedésről feljegyzést készíthet. Ugyanezen szakasz (6) bekezdése alapján feljegyzés jegyzőkönyv helyett abban az esetben készíthető, ha az eljárási cselekményen terhelt, védő, tanú vagy vagyoni érdekelt nem volt jelen. A szóban forgó büntető feljelentés tanúl és vádlott2 tanúknak, valamint vádlott1 vádlottnak a vádlotti cselekvőségre vonatkozó, a törvényes figyelmeztetés (vallomástétel megtagadásának joga, tanúzási figyelmeztetés) hiányában megtett nyilatkozatát tartalmazza, így ebben a részében a feljelentés törvénysértő.

[19] A Be. 167. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott minden bizonyítási eszköz és szabadon alkalmazható minden bizonyítási cselekmény. Ugyanezen jogszabályhely (5) bekezdése alapján azonban nem értékelhető bizonyítékként az olyan bizonyítási eszközökből származó tény, amelyet a bíróság, az ügyészség, a nyomozó hatóság és egyéb hatóság bűncselekmény útján, más tiltott módon vagy a résztvevők büntetőeljárási jogainak lényeges sérelmével

szerzett meg. Ezért a harmadfokú bíróság a büntető feljelentésnek az előbb hivatkozott részeit a bizonyítékok köréből kirekesztette, amely azonban az első- és a másodfokú ítélet megalapozottságát nem érintette.

[20] A Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan.

[21] Ezzel összefüggésben a harmadfokú bíróság nem osztotta azt a fellebbviteli főügyészégi álláspontot, hogy a tényállás részben megalapozatlan, mert az hiányos, és ezért a Be. 619. § (3) és (3a) bekezdései alapján a másodfokú ítélet tényállását az elsőfokú ítélet tényállásának [18] bekezdésével ki kellene egészíteni.

[22] A tényállásban kizárólag ténymegállapítás szerepelhet, amely lehet történeti vagy tudati tény. Nem képezheti a tényállás részét a bizonyítékok tartalmának felidézése vagy jogi értékelés. Ezért a tényállásban leírt terhelti magatartás kihívóan közösségellenes jellegének, illetve megbotránkozás, riadalom keltésére való alkalmasságának megítélése maga a jogi értékelő tevékenység, ennek folyamányaként az erre vonatkozó bírói megállapítás még akkor sem vehető figyelembe, ha a bíróság a jogi értékelő tevékenysége eredményét a jogi indokolás helyett tévesen a tényállás részévé tette (BH 2024.5. [37]). Így nem volt indokolt az ítélet tényállásának kiegészítése, hiszen az az ügy megítélése kapcsán hiánytalannak bizonyult.

[23] Ugyanakkor a Be. 561. § (3) bekezdés b) és c) pontjaiban foglaltak figyelembe vételével és összevetésével, az elsőfokú ítélet [7] bekezdésében foglalt személyi körülményekre vonatkozóan megállapított tényeket nem tekintette a tényállás részének az ítéltábla.

[24] vádlott1 vádlott büntetőjogi felelősségének vizsgálata során osztotta az ítéltábla a fellebbviteli főügyészégi álláspontját, miszerint a másodfokú bíróság téves jogi álláspontjára visszavezethetően mentette fel a vádlottat – szintén tévesen a régi Be. 331. § (1) bekezdésére hivatkozva, helyesen a Be. 566. § (1) bekezdés d) pontja alapján – büntethetőséget kizáró ok megállapítása miatt.

[25] Tévedett a másodfokú bíróság akkor is, amikor az ítéletének a jogi indokolásában a vádlott cselekvősége kapcsán annak tényállásszerűségével nem foglalkozott és kizárólag a jogos védelmi helyzet fennállását vizsgálta.

[26] A büntethetőséget kizáró ok vizsgálatát ugyanis megelőzi a tényállásszerűség vizsgálata és előbb azt kell vizsgálni, hogy a felrótt garázdaság vétségének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak-e (BH 2019.123. [14]). Először tehát azt kell megállapítani, hogy az adott cselekmény bűncselekmény-e, és ha igen, csak ezt követően kerülhet sor az esetleges büntethetőségi akadályok vizsgálatára.

[27] A büntető törvényről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 339. § (1) bekezdése szerinti garázdaság törvényi tényállása alapján – ahogy az a következetes bírói gyakorlatban is megfogalmazódott – a bűncselekmény megvalósulásának három együttes (konjunktív) feltétele az elkövetési magatartás kihívó közösségellenessége, erőszakos jellege, valamint annak másokban megbotránkoztatás vagy riadalom keltésére való alkalmassága. A három tényállási elem bármelyikének hiánya esetén a bűncselekmény nem állapítható meg (BH 2015.52. [21]).

[28] A vizsgálat során a cselekményt egészében és folyamatában kell áttekinteni, azaz, a vádlotti magatartás egyéni körülményei mérlegelést igényelnek és összhatásukban állapítható meg, hogy azok tényállásszerűek-e.

[29] A kihívóan közösségellenesség kapcsán vizsgálni kell egyebek mellett a cselekmény helyszínét, így, hogy arra közterületen, a nyilvánosság számára nyitva álló magánterületen, a közterületről is belátható magánterületen, esetleg zárt társasházban került sor, valamint az erőszakos magatartás kitaró tanúsítását, avagy egymozzanatos jellegét (BH 2024.5. [43]).

[30] Amennyiben ugyanis az erőszakos magatartást megelőzően a terhelt olyan magatartást tanúsít, amely a kívülálló szemlélő számára kifejezetten figyelemfelhívó hatással bír, a figyelemfelhívás nyomán pedig az ezt követő erőszakos magatartás környezet általi észlelése nem csupán lehetőség, hanem szükségszerű következmény, amely az elkövető számára is értelemszerűen felismerhető és belátható. Ha tehát az elkövető akár egymozzanatú erőszakos cselekményét kifejezetten figyelemfelkeltés előzi meg, magatartásának kihívó közösségellenessége vitán felül áll (BH 2024.5. [46]).

[31] A jelen ügyben a vádlott a szék eldobását megelőzően a köz számára nyitott vendéglátóhelyen, anélkül, hogy hívták volna, odaült egy női társasághoz és velük előzetes ismeretség nélkül társalgást kezdeményezett, majd ittasságából kifolyólag leöntötte az egyik hölgy ruháját. A kizárólag nőkből álló társaságból senki sem kívánt szóba állni a vádlottal, akinek jelenléte zavarta is őket, amit jeleztek a vendéglátóhelyen dolgozók irányába. A vádlott a kiszolgálók többszöri felszólítására sem hagyta abba a zavaró magatartását, aminek következtében a női társaság a vádlott irányukba tanúsított tovakodó magatartása hatására távozott a szórakozóhelyről. A vádlottat a szórakozóhely földszinti részén dolgozó tanú is többször felszólította távozásra, és tájékoztatta arról, hogy a továbbiakban nem szolgálják ki, de a vádlott ezen felszólításoknak sem tett eleget (Szegedi Járásbíróság 7.B.218/2022/6. számú ítélet [11]-[14] bekezdések). A vádlott tehát az erőszakos magatartása, azaz a szék eldobását megelőzően olyan kifejezetten figyelemfelhívó magatartást tanúsított, amely provokatív, öntörvényű, az együttélési szabályokkal ellentétes, egyben egyértelműen kihívóan közösségellenes volt.

[32] Az ezt követő egymozzanatú erőszakos magatartása, azaz a szék eldobása, erőszakos magatartásnak minősül az irányadó bírói gyakorlat szerint (EBH 2014.B.23. I.).

[33] Azt pedig, hogy a vádlott magatartása alkalmas volt a jelenlévőkben megbotránkozás keltésére, egyértelműen alátámasztották vádlott², vádlott³ és tanú tanúk vallomásai, illetve az a körülmény, hogy a női társaság a vádlott irányukba tanúsított tovakodó magatartása hatására távozott a szórakozóhelyről.

[34] Mindezekre figyelemmel a vádlott cselekménye tényállásszerű volt, azaz megfelel a garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdése] törvényi tényállásának.

[35] Ami a büntethetőséget kizáró, jogos védelmi helyzet vizsgálatát illeti, a Btk. 22. §-a és a vonatkozó 4/2013. Büntető jogegységi határozat – másodfokú ítéletben, illetve a fellebbviteli főügyészség átiratában is részletesen kifejtettek – szerint a támadás jogtalansága objektív ismérv, maga a támadás pedig csak olyan erőszakos magatartásban kifejeződő tevékenység lehet, amely megvalósítja valamely bűncselekmény vagy szabálysértés törvényi tényállásának ismérveit, azaz a jog áll szemben a jogtalansággal, és aki maga is a jogtalanság talaján áll, nem hivatkozhat a jogos védelmi helyzetre. Erre figyelemmel először azt kell megállapítani, hogy a vádlott cselekménye jogszerű volt-e vagy azt maga is a jogtalanság talaján állva fejtette ki. Ez utóbbi esetben ugyanis jogos védelmi helyzetre nem hivatkozhat. Ezt követően kell csak vizsgálni, hogy tanú cselekménye jogtalan támadásnak minősül-e, és amennyiben igen, a vádlott cselekménye védekező jellegű volt-e vagy sem.

[36] A vádlott erőszakos magatartását, azaz a szék eldobását megelőzően a cselekménye A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 170. §-a szerinti garázdaság szabálysértését valósította

meg, azaz olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsított, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. Miután a vádlott a szabálysértés ezen törvényi tényállását valósította meg, azaz a jogtalanság talaján állt, nem hivatkozhatott jogos védelmi helyzetre, ezért annak további szempontok szerinti vizsgálata már szükségtelen is volt.

[37] Megjegyzi a harmadfokú bíróság, hogy a szék eldobása sem volt elhárító, védekező jellegű, hanem a tanúl fellépése elleni tiltakozás, nemtetszés kifejeződése volt.

[38] Mindebből tehát az következik, hogy a vádbeli cselekmény tényállásszerűsége és a jogos védelmi helyzet hiánya miatt a vádlott bűnössége megállapításának volt helye [Be. 564. § (1) bek.].

[39] Ami a bűnösségi körülményeket illeti, alapvetően osztotta az ítéltábla az elsőfokú bíróság és a fellebbviteli főügyészség ezirányú álláspontját is. Így, enyhítő körülményként értékelte a vádlott büntetlen előéletét, míg súlyosítóként az ittas állapotban történt elkövetést. Ugyanakkor nem értékelte súlyosító körülményként a garázdaság helyi és országos szintű elszaporodottságát, az erre vonatkozó konkrét tény, adat hiányában, de ezen körülménynek a jogkövetkezmény alkalmazása szempontjából konkrét jelentősége sem volt.

[40] A fenti bűnösségi körülmények alapján a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott cselekménye az elbíráláskor olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása vagy más intézkedés alkalmazása is szükségtelen. Ezért őt a Btk. 64. § (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette, és a Btk. 64. § (2) bekezdése alapján a harmadfokú fellebbezési nyilvános ülésen fogatosította is akként, hogy helytelenítését fejezte ki a jogellenes cselekmény miatt és felszólította a vádlottat, hogy a jövőben tartózkodjon bűncselekmény elkövetésétől.

[41] A fentiekre figyelemmel az ítéltábla a bejelentett ügyészségi fellebbezést alaposnak ítélte és a törvényszék ítéletét a Be. 624. § (1) és (2) bekezdései alapján megváltoztatta a rendelkező részben írtak szerint.

[42] Figyelemmel arra, hogy az ügyészség fellebbezése eredményesnek bizonyult, az eljárás során felmerült bűnügyi költséget köteles megfizetni a vádlott a Be. 617. § alapján alkalmazandó 613. § (1) bekezdése és 574. § (1) bekezdése alapján.

[43] Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 458. § (3) bekezdésén alapul.
Szeged, 2024. június 13.

dr. Joó Attila s.k.
a tanács elnöke
helyett

dr. Halász Edina s.k.
előadó bíró

dr. Kiss Dániel s.k.
bíró

dr. Joó Attila s.k.
a tanács elnöke

A Szegedi Ítéltábla Bhar.II.314/2024/6. számú ítélete a mai napon jogerőre emelkedett.

Szegedi Ítéltábla
2.Bhar.314/2024/6/i

7

Szeged, 2024. június 13.

dr. Joó Attila s.k.
a tanács elnöke